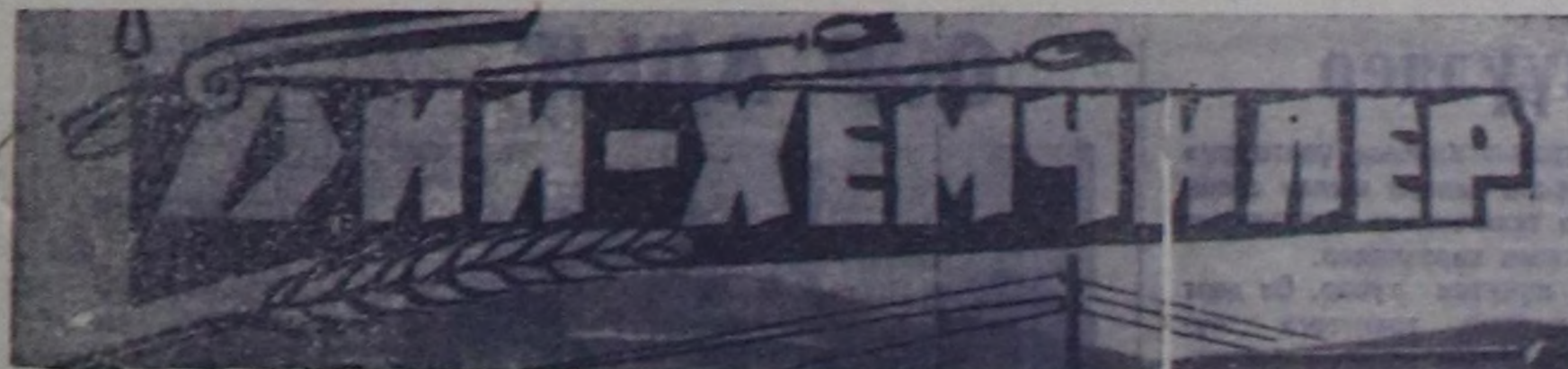

канный на-
тор — Кы-
ы еруш-
огадыкчы,
дырал-биле
лдоржу.

Би-Хемниң ажил-ишчилери
Төрөөн чурттуң шыгжамырынга
2.012 тонна тарааны урган.

Тарааыларның тиилелгеи

Чурукта: «Искра» колхозун мур-
накчы комбайнери И. Н. Баников
болгаш оон калайы штурвалышкы

Чеди чылым дөртү чылым дү-
жүдүн кыска хууаада чидирг чокка
ажал ап, күрүнеге тараа садарынын
планын эң кыска хууаада че-
динкиниң күсүдери дөш чугула
ууг ажил-херекке Би-Хем райо-
нуң ажилчы чоннары бо чылым ба-
гай эвес белеткенгенер.

Дүжүт ажаалдамы дөш демиселче
ажалчы чоннар бекке кадуртуну-
шкун-биле киргенер. Баштайгы хү-
нерден эгелээш-ле ажаал алыш-
кының темини хүн бүт-ле кала-
рып, ажил-иш дүн-хүн чок хайнык-
канының түннелинде бистин район
күрүнеге тараа садар планын сен-
тябрь 15-те 100,1 хуу күсүдир, Та-
роон чурттуң шыгжамырынга 9000
тонна тарааны кирген. Бир эвес
агаар бойдуз каа ас турган болза,
район тараа садарынын күрүне пла-
нын сентябрь 10-да күсүдирг ар-
галыг турган.

Тараа садарынын талазы-биле
күрүне мурунга социалистг хү-
дөөлгезин бир дугарында «Хадым»,
«Кызыл тараачын» колхозтар (Дар-
галары эштер Бондаренко, Астафье-
ва, партия организациаларынын сек-
ретарлары эштер Попов, Бессмертний)
күсүткенер. Оон дараазында «Тил-
елге» колхоз, «Өк» совхоз рапорт-
тааннар.

Дүжүт ажаалдамынын баштайгы
хүннелинде эгелээш, мурунчылар
Анатолий Петухов, Павел болгаш
Иван Пыбин алышкылар («Хадым-
та», В. Селезнев, И. Белевский,
И. Иосифов, Г. Чернов, В. Бани-
ков, «Өк»), Н. Баников, В. Бани-
ков, «Хадым», Л. Биков («Искра»)
болгаш оон-даа эскерер. Му-
накчы трактористтерин, колхозчу-
ларын, ажилчыларын саны ко-
дуулар. Минусинск хоорайнда келген
чолаачылар тарааны шадке болгаш
күрүне кыдымче сөөртүп чедире-
ринге сыдымач чүткүд-биле ажи-
дап турарлар. Кызылдан келген ше-
фчилерин чедирип турар дузазын
мыттавын барып эскер.

Машина-техника орток чылаа-
зынга болзаар бо чылым дыка ко-
дуула. Ол чорук күрүнеге тараа са-
дарынын айтырын дүрген шиптир-
лэринге дузазын чедирген. Ажил-
ишчилер оортууга партияжи-поли-
тиктиң ажилды күштедирген чорук
дүжүт ажаалдамына болгаш күрүне-
ге тараа садарына өң уугу кол

зынде чамдык колхозчуларын өй-
лөп алгаш, массалыг арагалашкын
органистап турган. Шаа ол дөш
эң Плотинский ажилында дү-
жүдүгө, партия кечигүүндө кан-
дидатче шипчилеринге чедир хемчег
алдырткан. «Искра» колхозун Ле-
нинка салбырында агроном эш Ари-
стов бодунун хүдээлгезин багай кү-
сөдир турар. Инда комбайнларын
ажылдап турары багай, шадке тараа-
лар ижи турган. Агроном Аристов
комбайнерлерге барбас, арагалаш,
чурук чок үлгедилерин кылып тур-
ган. Сентябрь 9-та күрүне ажилче
үмөй, арагалаш дүжүт. Ол-да кол-
хозун трактор-хоу бригаданын
бригадир эш Новоселов база-ла сен-
тябрь 9-та, көксөсөккө дөш кал-
чуулар-биле каа арагалаш турган.
Шипинда ол колхоз күрүнеге тараа са-
дар планын күсүткөн, ол кол-
хозун даразын эш Дежнев багай
ажылдап, ажил-херекти уугуту-
п, башкарып шыдавын турар.

«Өк» колхозун Тараа салбыры-
нда «Өк» колхозун эш Новоселов, па-
тия аге организациаларынын секретары
эш Бергенов ажил багай. «Хадым»
колхоз сөөгү каш хонуктарда дү-
жүт ажаалдамын теминиң кыска-
кыска. Каш хонук бурунгар-ла дү-
жүт ажаалдамын кончү дүргөн болза,
ажаал алышкынын хүнде 4,5 хуу
чедирип турган болза, сөөгү каш
хонуктарда ажаалдамын оожук чор-
ду турар. Ол колхозта комбайнла-
рын, машиналарын ажаа турар чо-
руу болулай бээр. Чижээ, сентябрь
7-де 2 комбайн кандыг-даа чыла-
гаан чокка тура хүдөөш.

Күсүк чедир ажаалдамынын темини
он районда оожук. Район 3600 га
чедир ажаал турган, чүткө 3 муу
ажал ганы алданын. Чедир ажаалда-
мын «Тилелге» колхозка чүткөр чо-
руп турган болза, сөөгү чедир шип-
тир болула. «Искра» колхозун Ле-
нинка салбырынын алданын чедирин
шипири кончү чамас: кыдыра, оор-
галаш каапан. Ол дөш оларга чо-
гур хемчегин киргизген. Чамдык
колхозтар аныгытарын саваны-биле
кады алдырып турган. Урезин
урушкунун теминиң база-ла кон-
чү оожук деп минер ужурут бис.

Партияжи-политиктиң ажилды,
көкү агитацианың бүтү таламы хе-
вилерин партия организациалары
тарааылар оортууда калаа-биле
ажылдап шыдавын турар. Фотоко-
пактар, шиптирлэдиң хана солун-
нар үмөткөн. Чамдык колхозтар
күдүлөп салбыраларын чарып
кыдырып турар. Бо талазы-биле
ажылдап «Искра» колхозта (партия
организациаларынын секретары эш Ле-
бедев) кончү багай.

Бода ажил-агыл техниказын
Би-Хемде район салбырынын (агре-
гатор эш Л. Иванов) септөө ком-
байнларынын, тракторларынын шы-
нары багай, олар урезиниң кыды-
рар чок-ла тавары берилер. Ажыл-
кестер-биле хандырабын. Дүжүт
ажаалдамынын үзүнде каа ажил-
агыл техникаларын септөөринге чо-
гуу дуза чедирерин турар.

Дүжүт ажаалдамын болгаш урезин
урушкунун уугу дие-ле сентябрь
25-те районга буртун-биле дооар
дөш СЭПН райком ажаал алыш-
кынын теминиң улам-ла дүргедил-
ериниң хемчеглерин ап чоруду
турар.

Саванын буртун-биле болуп ажаа-
гаш, октябрь 14-ке чедир чедир ажи-
дамын дооар бис. Ол бүтүн кү-
сүдир бодурун бүт-ле, аргалары
бисте бар.

Ю. МАТНОВ,
СЭПН райкомунун бирги
секретары.

Минусинск АТК-ының бөлүк чолаачылары Би-Хем
районун «Тилелге» колхозунун дүжүт ажаалдамында
чедириниң киржин, ак-сеткилдиг күш-ажалы чор-
уун көрүп дүжүтүрлар.

ЧУРУКТА: Каалай талазында Н. И. Бабин, А. А.
Гончаров, А. И. Трусов, А. П. Орешкин, Г. П. Сазонов
и Д. Огнев.

2270 тонна

Бистин «Кызыл тараачын» кол-
хозун ажил-ишчилери сентябрь 15-
ке чедир Тароон чурттуң шыгжамы-
рынга 2270 тонна тарааны кирди-
вис. Шипин ажил-ишчилери дүжүт
социалистг хүдөөлгезин алгаш, оңу
чедириниң күсүткөн.

Бо уугу чедириниң тараа дөш
демиселчилерин кызымачкы күш-
ажалы, коммунистерин болгаш ар-
тель баштаар чериниң ажилдыкты-
ларын организациалары ажилынып
түндөш.

Ажаал алышкынын баштаар чо-
рууларын планын баш уугу тур-
гаш, партия комитетиниң болгаш
колхоз баштаар чериниң катташкан
хурамына чугаалашкан. Тараа дөш
демиселге шыгжаран кижилерге
тысып шаңналарын дөштөөш.
Ажилды түндөш беш хонук бо-
ла-ла уугуту, тилекчилерге бир,
ий, үшү чедирини тысыпшаа,
кижи бүтүрүгө-ле үштен чеди рубль
чедир акша шаңналын тысырын
шиптирлэди. Ол шаңналын чүткө
комбайнерлерге эвес, харын оларын
дузалаачыларын, чолаачыларын,
ажаал алышкында болгаш чедир
дараазында трактористтерге, селос
салыкчыларына тысып турар.
Маас-политиктиң ажилдарын
планын база-ла кылдырган турган.

Ажаал алышкынын эгелээриниң
мурун чарында социалистг чар-
мыкка комбайнер бот-боттарын
кыдырып, комбайнер бүтүтү эвеш
диз-ле 400 ганы кестирип ажаарын
хүдөөш.

Тарааны чидирг чок кыска ху-
саа ажаал ап, күрүне мурунга а-
жылган хууаагезин күсүдир дөш
демисел-да эгелээш. Механизаторлар,

В. ИОННИКОВ,
«Кызыл тараачын» колхозун
агроному.

Ак-сеткилдиг, кызымач кижилер дугайында

Би-Хемге чедир берген кайнаар-даа
көргө тараа-ла, тараа. Тарааны
ажал каапан хоулар дескелер ча-
лааштык дырап кайнаа чүе шыккан
костур. Алдын сарыг оңук дүжүт
аразында шипири берген комбай-
нарын арактан көргө кыдыр бир
уугу күчтөн шыккан костур чоруп
тургулар.

Турган хоорайла тараа белеткелдер
контростанын чында тараалың о-
шпын хынаар чедир чүткүт мши-
налар шиптир тургулашкан турар.
Ол контростанын тараа шыгжар
скалдарыне кирген, оң үштен ма-
шын ажаал уугу-сөөккө чокка ка-
радык кыдыр-солуп-ла турар. Чаа
дүжүтү дүжүт оортуу дүне-даа, хуу-
диз-ла хайныккан. Бистин күчүзү,
байлашкыныкы-тарааны ажаа, ка-
дагалаш, оңу чүткө республиканың
дээрлеринге эвес, харын Саян ий-
диңче чүткүр чоруду турар кижилер
кыдыр грам-ла тараа чидир-
бис дөш бекке көдүрүшкүчүгү
хей-агт кирген, күш-ажалы комму-
нистг эву-биле көрүп ажаалдап тур-
ар болдулар.

Бекке тас харлыг Елизавета Фелор-
овна Федоренко күрүне шыгжамы-
нында кирген тарааларын чорук-
аймылда дөш чылым оортууда
каапан турар. Федоренко уугу ол
контростанын мурунчы ажилчы-
ларын бирээш. Бодунуң ошаккан
ажалыга кыдыр-ла хайныккан,
шипири кыдыр болду. Күрүнең оңу-
чоруктарын ол караа оңу дөш ка-
галаш турар. «Елизавета уугу шип-
и-ла болду ийи, херин шипириде
үшүн машинаын күзүзүгү кыдыр-
ла каш-ла борбак тараа көрүп каан
болза, кижиниң кыдыр-ла келер.
Кижина шипири чүе артырбайн
үшүн иштар деп чолаачыларын
чугаалаштып турганын диди.

Чоокта чаа бир-ле хаттыг, чар-
тыг караның дүне тараа скалдары-
нын шылаа багалаш каан иттар
ажак ээрип турар мындыг. Боомун
тукташ дүмбөй карында, кончүт
хат-чак болуп турда, херин уугу
дүргөш кичээлгил баштып. Бир-
ле чедир кедиринге херинде ойбак
чедир бар болду, калаа каш чедир
көзү дүшкен чидир. Скал чанынга
келеринге азыгаш узун-на кижилер
тур.

«Холук көдүр! Көдүрбес болууда
аттың-а!» диди. Соомлап сүрүп ал-
гаш, каапан бажычгышак килер
келди. Кончүт уугу дүрт-шынды,
мог-шырак күдөр эр болду. «Кайн
кирип келди! Кандыг херектиң бээр
кириң!» деп айтырдым. «Херини
үрөй тепкеш кирип-ле келдим» деп,
кончүт ээрип шүлбүс сөрт-ла чок
харымы-дыр. Ону улам-на чык
агытга холук көдүрү тургузуу ал-
гаш боомун олче шыгай тутташ.
Бир хууаа-биле телефон тудузын се-
гирип алдым. «Эй, тайнык, мен
сугдан кууш бер дөш-дир. Суг кууш
чидирда кижилерге калай орто
каапар боор диди, «Бытталаш орто
тур, биче-даа шипчөө, шипчөөр бо-
диза шорун, шипи-баарыңче чаа
тудулар мен» диди. Шагдаа чедир

чолаачылар дөш ажаал алышкы-
нда кирген бүт-ле кижилер дүн-хүн
дизейн ажилдап турарлар. Чидирп
ана-ла эрттерген хуш, шак уугу ко-
гарал, чидирген тараа уугу караа
деп чүвени кижилер бүтүт-ле эки би-
лип турар. Дүжүт бо чылым индыг
болууда-ла эвес болуп, ортууа-биле
бир-тадан 9—10 центнер болуп ту-
рар. Арай чавыс дүжүтүт болуп
чоруду бир чыдагыны—эки чы-
лым күсүк чедир аңдыбайн, кол-
дууда-ла бо чызын уугу чедир аңды-
гаш чашканыны болуп. Келер чызын
үзелин чажар чедир ам бо күзүн
бүтүтү-биле аңдырып алыр дөш бис-
тин трактористтер дүн-хүн чок ажи-
дап турарлар.

Ажаал алышкынын баштайгы
хүннелинде-ле мурунчылар илереп
түп келген Оларга комбайнерле-
ден Анатолий Петухов, Михаил Из-
мествей, Федор Буржак, Георгий Ми-
хеев, Андрей Иванов болгаш оон-даа
эскерлер, трактористтер Александр
Тудун, Григорий Спиридонов, Нико-
лай Овчаров, Александр Кислицин,
Минусинск АТК-ынын чолаачылары
эштер Новокрещенный, Клякин, Тре-
гузов, колхозун чолаачылары эштер
Шеголев, Яшкин хамааржыр. Шадке
ажылдап турар мурунчы колхозчу-
лар база-ла хей. Республиканың ха-
рылаа эгелелерин колгөн шефчи-
лер биске уугу дузазын чедирип ту-
рарлар.

Дүжүт ажаалдамын сентябрь 20-
нин бекте дооар дөш бистер, та-
раажылар күш-ажалы сору кыр-
ген ажилдап турар бис.

БИСТИНҮЛҮҮВҮС

Дүжүтү кыска хуу-
саада чидирг чокка
ажал алыр дөш дем-
сел бистин республика-
ның колхозтарынын, совхозтарынын,
дүжүтү ажил-агыл чедириниң хо-
дизейн эгелээр республика-
ның калдык камгала министрствоу-
ну ажилдакчылар бистер дөштүн
сөөртүн шыдааан бис. Дүжүт ажаал-
дамына барып дузалаачы-биле
колхозтарга, совхозтарга барып
ажылдаар күзөлдиг кижилер тытпал
келгизин.

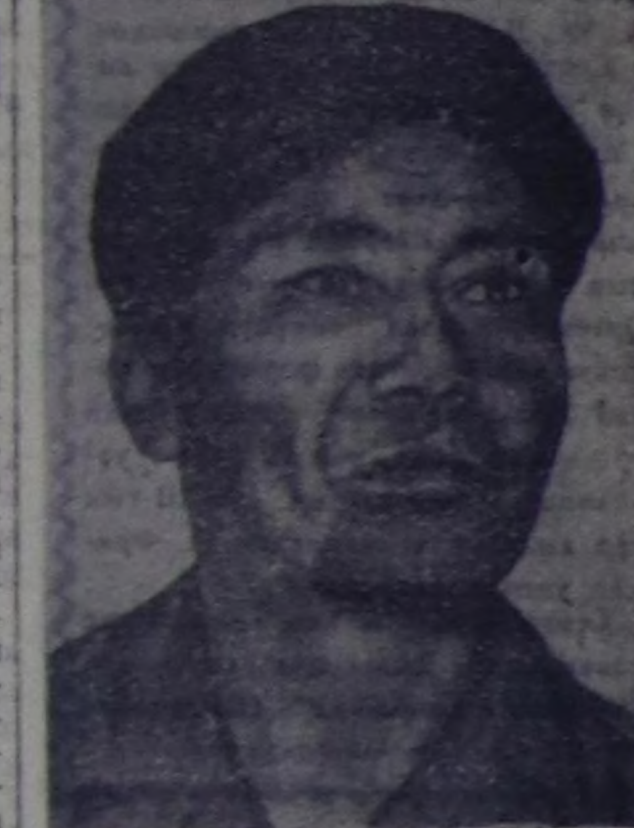
Оң үш кижилер бистер дүжүт ажаал-
дамын баштайгы хүннелинде эгел-
ээш-ле боттарыныстың эки-тура
күзөлдиг-биле Би-Хем районун
«Тилелге» колхозунга чедир келген

бис. Бистер ажаа колдууда-ла кол-
хозун тоо шаңыга күрүнеге та-
раа сөөртүн чедире машиналарын
тарааны чугуруп, дүн-хүн чокка эл-
диктарымыс комбайнга ажилдап тур-
ган. Колхоз күрүнеге тараа дуза-
рын социалистг хүдөөлгезин бо
сентябрь айның 8-те күсүткеш. Тө-
рөөн чуртга рапорттааннар. Шаа ол
уугу күрүне күсүдиринге бистер,
кыдырлар боттарыныстың үлүгү-
тү кирген бис.

А. ЛУМПОВА,
Республиканың калдык камгала
министрствоунун ажилдакчы.

Чурукта: «Хадым» колхозун мур-
накчы комбайнери Монгуш Дарыны,
«СК-3» деп комбайн-биле сезон дү-
гууада 450 га черин тарааны кес-
тирп хүдөөлгезин алгаш, ам 300
ажыг га черин тарааны кестирип
ажаалган.

Эштер чылым «СК-3» деп ком-
байн-биле 500 ажаг га черин та-
рааны кестирип ажаалган, эки
түндөш коргускан комбайнерле-
рин бодурунга кидим. Бо чылым
база-ла 500 га черин тарааны
кестирип ажаарын күзөлдиг ажил-
алдым. Алган хүдөөлгө черле эки
сөөгүсүл турар мен. Хүнде 10 га
черин тарааны кестирип ажаар
тургаш, херин кыдында хүнде 18-
20 га черин тарааны ажаал ап,
хүн нормазын 180—200 хуу күсү-
дир турар мен.

Бо чылым бистин район күрүне-
ге тараа садар планын чедирин
күсүдир, Тароон чурттуң шыгжа-
мырынга 9000 тонна тараа-
ны кыдыр. Бо херекке мен ба-
за-ла бодурун үлүгү кыдыр-
нам оортугүч-дүр.

П. ДАМБА,
«Өк» совхозун тракторист.

Т. КЫЗЫЛ-ООЛ,
Фотолары авторуна.

ДЕМНИГ КҮШ-БИЛЕ

Бистин совхозун чаа дүжүдүн баштайгы тарааны машинага чү-
дүрү алгаш, бир-ле дугарында күрүне скалдыга барып уар ас-кежик
мөңдө таварышкан. Бистер, чолаачылар, тарааны күрүне шыгжамырынга
чавыс-даа борбакты чидирг чокка сөөртүп чедириниң уугу соруагазын
салып алгаш ажилдап турдуус. Совхозун дыка хей чолаачылары бот-
тарына алган социалистг хүдөөлгезин чедириниң күсүдир шипин.
Мен үш комбайнын тарааны сөөртүп турган, оларын биче-даа саадазын
тургушпайн, чогуур черинге сөөртүп чедирип, четтигип турар.

Мзон чолаачы эштерин Константин Буржак болгаш Александр Кал-
дөш болгаш эскерлер-даа ак-сеткилдиг кызымач ажилдааннар.

В. СЕЛЕЗНЕВ
«Өк» совхозун чолаачы.

Чурукта: «Тилелге» колхозун су-
рагыл комбайнери Т. К. Асан-оол.

Куба кыжаныгдан кортпас! КУБАДАН МЕДЭЭЛЕП ТУРАРЫ

ГАВАНА. (СЭТА). Революсттү Кубанын премьер-министри Фидель Кастро болза Баттышкан Штаттарын талашкыдан халдашкынын аймылы тургустунун келгенде бодунун бот-орголери камгалап алырынга Кубанын чазанын болгаш улзунун шийтирленин болгаш дээрин Пренса Латина агентилел диннаткан.

Кастроун меддэзлени: «Бистин улзунуска тайбын дерек. Ычанга бир-өөс бис өрөдэлтеге, калык

камгаламга, экономиканы төгжү-деринге аажок хөй акша-хорөнгилер-ни чарыглап турар болзусса-даа, бистин аймыл чок чорувусту кам-галаарынга, камгаламдын соруга-зынга хөй акша-хорөнгилерни база чарыглап ужурга таваржып турар бис.

Чырымышкынын хоорай совет-териниң улук национал съездинге чүве чуталап турган, премьер-министриниң меддэзлени болза бистин чуртунуска империалисттик агрессия-

нын аймылы тургустунун келген ужурунга бодунун аймыл чок чоруну мададылаар дээш делегей эрге-зиниң болгаш бодунун бот-орголиг нациязынын темчөөли-биле бүтү эр-гежес чутула хемчеглерин ап кел-ген болгаш алыр-даа азыр.

Амгы үеде АКШ-та чорудуп тура-ры Кубага удуз кампанияны Фидель Кастро сойгалаан. От-биле ойнап турар америк политиктиг ажалда-чыларынын харыскага чок чорун ол шүтүтүзгөн.

сагыш-сеткил каттыштырылганын Совет Эвилелинин илередип турары ол меддэзледи бистер өрүшкү-биле, со-рук киришкени-биле болгаш өөрүп четтирешкени-биле хүлээп алган бис деп. «Нотусмас Де Ой» солун он-залап меддэзледи. Ол меддэзледи бол-за тайбынны быжыгларынын хе-рээнге чутула салышкын боду-Куба улус анаа бодунун революсттү сорук киришкенин улгатылары-биле харыскага деп «Революцион» солун меддэзледи.

«Революцион» солун «Совет-Куба найрал дегерени» деп эгезин йирээл салып турар. Ол солун СЭТА-нын меддэзленин текстини кызыл казгыш шийтеге парлаан.

Меддэзледи холбаштырган чүүл-лери болгаш тайбылларыны бүтү-ле солуннар парлап үндүргөн. Куба-нын улзу-биле акы-дунмалышкы

ГАВАНА. СЭТА-нын корреспондентин А. Иванниковаң дамчыдып ту-рамы болза:

Америк империалисттерин Кубага хамаарыштыр агрессия планнарын бээрү шаап, калчааран өңчүк-чөң-гөччилерге эки-не шийтирленип сак-чы-дырыны кылып турар СЭТА-нын Меддэзлени бүтү куба улзу улуг өөрүшкү-биле хүлээп алган.

Чуртун бүтү-ле радио, ставка-лары Меддэзледи текстини дамчы-дып турар, ол төгүзүп документи-нин коллективниң помчугазын бу-дурдугелерге болгаш алган чөре-ринде, көзө ажал-агый кооперати-теринде болгаш шериг эзекектеринде чорудуп турар.

Меддэзледи текстини бүтү-ле төп солуннарга долу-биле парлап үн-дүргөн. Солуннарын бирги аринна-

Тайбынга шыңгыы кыжаныг

КАИР. (СЭТА). Азия болгаш Африка чурттарынын сагыш-сеткил каттыштырылганын организаци-зынын доктаамал секретарияты де-легейте тайбынга кыжанып турар америк империалисттерин агрессия өңчүк-чөңгөччилерге улук демидади күштелдирерине Азияда болгаш Африканын улустарын кыйгырган.

«У-2» деп, америк шпийн само-леттар-биле Кыдатка болгаш Совет Эвилелинге сөөлүг таваржылгалар-

нын, Гавананы боолзанын болгаш 150 муң кураавыр шериглери ар-мияда келдирер дээн Беннединиң шийтирленип дугайын салгындары-шаан, бодунун меддэзлениге докта-амал секретарияты бижээни болза:

«АКШ ол агрессия дөдөлишкени-нерин дайынга бүтү талык белет-керинге хемчөөлөргө ыкк ажал-лап кылган плав бугаар боттады-рып турар. Айттыганын өңчүк-чөң-

гөзлөр улустарын чүгле ханы кя-лендешкенин болдурду болур».

АКШ империализминин кем-бу-руулуг үлгүдөгилерин шийтирлени-биле буруу шаппышаан, доктаамал секретарият Африканың болгаш Азиянын улустарын база тайбынга ынакшыдып бүтү-ле улустарын америк империализмге хамаарыштыр серемчелдиги чорун белилеринче кыйгырган.

КНО-нун сессиязынын бүдүүзүндө

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Хамаарышпас чорукту чоокта чаа чедип алган анык курүүлөр Имайканы, Тринидадты болгаш Тобагону КНО-нун Ай-мыл чок чорук Чөвүледи сентябрь 13-те КНО-нун Көз Ассамблеясына чагыс үн-биле сүмөзгөн.

Совет Эвилелинин төлөөлөкчизи П. Д. Морозов Аймыл чок чорукту Чөвүледиң чүве чуталап, КНО-га хүлээп алыр дугайында Имайканы, Тринидадты болгаш Тобагону КНО-га хүлээп алыр дугайында Аймыл чок чорукту Чөвүледиң сүмөзгөшкенин КНО-нун Көз Ассамблеясынын сентябрь 18-те эгелээр КНО сессиясына чуталап чорудуп деп бадылдар болза КНО-нун келжигүннериниң саны 108 чөдөр.

Африк курунелер Руанда биле Бурундины КНО-га хүлээп алыр дугайында сүмөзгөшкенин биле чөвүледи, Имайканы, Тринидадты болгаш Тобагону КНО-га хүлээп алыр дугайында Аймыл чок чорукту Чөвүледиң сүмөзгөшкенин КНО-нун Көз Ассамблеясынын сентябрь 18-те эгелээр КНО сессиясына чуталап чорудуп деп бадылдар болза КНО-нун келжигүннериниң саны 108 чөдөр.

ТАЙБЫН, ДЕПШИЛГЕ ДЭЭШ

МОСКВА. (СЭТА). Эртең ажалдашкыларынын бүтү делегей федерациязының (ЗАОФ) элчегин VII кол ассамблеясы бодунун ажилын Москва университетинин кол бажыныга сентябрь 13-те эгелээр. Европа-нын, Азияны, Африканы болгаш Американын хөй-хөй чурттарынын эртеңдеги төлөөлөр келгенде 300 хире делегеттер ассамблеяның ажилы кийжи-биле чедип келгөн.

Ассамблеяны кийжикчилер федерацияны ажал-торугагызын атар айтырылганын, тайбын, депшилге, бүтү кайы төрөлетенин чаа-гай чорутуу делегейин эртеңдеги кайы ажалдашкыларын быжыглары дөш улам ыңайгы дөдөшкөдө соругаларын чуталап чорудуп көрөсөр.

„Аян-чорук дыка ажыктыг болган“

ВАШИНГТОН. СЭТА-нын корреспондентин М. Салателаниң дамчы-дып турары болза:

Парлаага конференциянынга АКШ-тын иштики херектер министри Стю-арт Юдалун меддэзлени болза: «Бистин аян-чорувус конуг ажык-тыг болган. Бис кузун-не чүвөсти шүтүзүп көрүп, салган бүтү айты-рыгларыныска харыны алган бис. Бо аян-чоруктуң түнелинде мен совет экономика канчаар төгжүп ту-рамын, совет кийжиге канчаар өрт-тап, ажалдап турар дугайын ам эр-тедэ-биле билип алган мен».

С. Юдала совет энергетиканын төгжүлүдүзүнүн амгы дөдөшкөдө дугайын, ылангыя СССР-де электро-станцияларын туудунун темчөөли-нин калбарынын дугайын бедия-биле үнөсөн көргөн. «Орустар бо та-лазы-биле илде сагышка артып ка-лыр ажалды чорудуп турар-дыр. Боттарынын энергетиктиг кураавыр-ларын улам ылай кыгжур дугайы-нда оларын планнары мен» кайтат-кыч кыч. Оларын делегейде эң улуг Братск ГЭС-тиң кийжиге кылдыр ап көрүрүп. Ол ГЭС-ке орустарын тус-кый буудуруп кылган турбиннары бисте бар турбиннараан ийи катап улуг турар турар. Совет Эвилели электроэнергияны дамчыдыла-нын бедия вольтуг шүтүмнарнын туудунун талазы-биле бисти өрте берген-дир» деп ол чуталаан.

Парлаага конференцияны чоруп турган С. Юдалун меддэзлени болза америк төлөөлөкчизи Совет Эвилелиге кылган аян-чорувунун соругазы совет энергетиктиг ажал-агый-биле таныгар болгаш «Бистин орус «шүтүк»-биле ажал-ишчи

харылааларын тургузарында болуп турган. Юдалун ылангыя меддэ-злени болза бистин төлөөлөр дөдө-шкөдө аян-чорувун дугайында илеткеди 4—6 неделя болгаш пар-лап үндүрүп, ол илетке америк улуска сомуругалдыг чорук деп боду турар мен. Аян-чоруктуң түн-елинде бот-бодунга бүтүржиринин болгаш хүндөлжиринин харылаа-ларын совет энергетиканын удурут-кучулары-биле тургускан бис. «Чөгүм-үм харын бистин чурттарыны ар-зында чарын энергетика ышкыч и-лди алдыларын талазы-биле төг-жүрү ужураг деп санап турар мен» дээрин Юдала оон ылай меддэзледи.

Совет чуртка чоралган талазы-биле оон кийжиге бодуларын дугайында кайы айтырылганын корреспон-дентилер С. Юдалга салган. Совет Эвилелиниң чөвүлөкчизи төлөөлө-гө көрүскөсө лайыгалы хүлээп

алымшкын чүдөн-даа артык мени магадаткан деп министр харылаан. Совет Эвилелинде чуртала ту-луунун аажок улуг калбарышкыны мени база илде-де магадаткан дээр-ин С. Юдала база меддэзледи. Мөөн мурунда биске илде таарымчалыг өвөс кылдыр сагыдырып турган Сибирге чорувус. Ол конугт энер-гиялыг болгаш кызыкмакый ки-жилер болуп орустарын ам ында кылдып турар чуртларына магада-ры чөдөр.

Н. С. Хрущев-биле бодунун ужу-рашканынын дугайында айтыргы харылавышаан, С. Юдалун чута-лааны болза «Совет чазактын баш-тыгы-биле конуг солун салал-она-ларын солукшкан мен. Американыр Хрущевтү бодун чөре таныыр болай. Оң шийтирленип, кийжиг сагыш-сеткилин меддэзлери күзөө мен» деп С. Юдала немен чута-лаан.

«У-2» деп шпийн самолет

РАНГУВ. (СЭТА). СССР-ниң бол-гаш КУР-нун агаар делегейин «У-2» деп америк самолеттарын тургустун дугайын тайбылдары-шаан, «Авалгар» солунун бижип турары болза Баттышкан Штаттар болгаш оң эвилелчилер тайбынын херөөн божанадып турар-дыр.

Эйзенхауэр президентилер турар үеде америк ялгастыклар «У-2» деп самолетту, ол үеде дөрт күрүн-ленин баштыгынын ужура-жышкынынга белетке чоруп тур-бужожок, шпийнашкыны чоруда-

ры-биле Совет Эвилелиниң агаар де-легинче салып кийргенер. Президентиниң албан-дужаалы-га согулдаанын мурунда, Кеннеди Эйзенхауэрниң чазанын «дүңгүт үлгүдөгилерин каттапавас мен деп меддэзледи болгай. Иңгиз болза-даа АКШ СССР-ниң агаар делегейинче самолетту база катал чоруткан, а 10 хонук эртеңде чангайгычилер КУР-нун агаар делегейин үрөн. Кен-гонун генералдары боттарынын үлгүдөгилери-биле делегейин ызы-бүгү чөрелеринге дайынны аймылы

ВДНХ-де чаа чүүлдер

«Ыаш ажал-агый болгаш ыаш болбаарырадылганын үлөтүрү» деп аттыг павильон ВДНХ-ниң деишкенинде дыка дөдөшкөн шылду элээр турар. Ында ыш ажал-агыйның күчүлүг чаа техниканын чыскаалдыр тургузуп каан, оларын чандыктары-биле таныжып көрөзлөнер.

Чыскаалдын эге бажында дөдөнни улуг наң күчүтөн турар. Ол дөт-төнна амыс деңизинг узун чудуулары биле адыштааш, тракторга чү-дүрер азы салдадыры-биле хемче кири октаптар. Ындыг машина элчег-де 300—450 кубометр ышты чудуруп шыдаар.

Чымыкы трактор «Б-15» ажалдап турда көөр болза, дыка солун. Арга иштинге боттарды ужуруп каалкан ыштарын ол тапты сүргей биле чыгаш буудатарын ашты тыртып кааптар. Оон өскө-даа бедик буудурукчулуг чаа техниканы ол павильондон бээр көрүп.

Чокта чаа ол павильонга Тыва АССР-ниң бөлүн экскурсанттары чораш, Совет Эвилелинде ыш ажал-агыйның болгаш ыш болбаар-ырадылганын үлөтүрүп чедишкенин-биле танышканыр. Оларын сомуругалын күчүлүг чаа техника хазра туткан.

М. ЛАРКИН, ВДНХ-ниң экскурсоводу.

Беш харлыг улуг кизи

Львов областың Дрогобыч рай-онунун Рипчице суурунда беш чыл мурунда ол төрүтүгөн. Оң аказы — тракторист Еге-ний Михайлович Стадник мынча деп чуталап турар:

— Ол мээң дузалачым болур. Оң беш харлыг өлү аказын-га ылым дузалачык бөлү эгезин Егений Михайлович аңчаарда болал шыдаас турган болбай-наан. Оол бодунун амгы ызы-ба-рын барымдаалавай өз берген. Ам оң деңизи 50 килограмм алып турар, сууга ийи кочалды

чайлыг медүрүп шыдаар, ыш хирээл, бесте эрте тургаш аказы-биле арзы сула шимчөш-кин кылып, соом суг-биле дүр-бүттүкүп ап турар. Оң соомда деп чуталап турар.

Беш харлыг улуг кизи тра-ктору башкарып, дүргөдөли та-арыштырып, аказын ажалдап турары «ДТ-15» тракторунун хөй-хөй кезектерин билгир. Маши-наын чорударынга аказынга ку-рылган-биле дузалат турар. Миша кайдымчы эки эштип билер, балыктарынга ынак.

Хүт хемде...

Фотохуд В. Сафоновтуу.

ООР АДЫГ

— Далашкан, көөгөс уткан-дыр мен.

— А трактор-биле сымарла чүд?

Андамынарын ады-рып каапкан, кел див-вон аалчыны «кан ады»-биле сымартай-ла бергенер. Четтирер боор бе! Ыйдеп чорут-тур. Алыг шугулап, каржы-ланып, харын-даа уду-лап боор, тракторун кы-рында, үзгөчө үнө ха-лай бер чазар апарган. Механизаторлар корт-каш соксап казынар.

Сергей биле Игнатий ланымы арты чөвүл-дүр, эртең дөң бажы-да турлажы эон олур-ганыр.

Турлап келээинде кара бараан көзүндү. — Адыгы! — деп, Опанай адырган.

— Чок, инек-тир.

— Кайын инек боор, Игнатий! Адыг-дыр.

Шынап-ла ындыг бол-ган. Турлагдан оорлап динзенип алган, хүндүс бузуур черинче үнүп чытканы ол. Ийи эр тракторунун кара мамы-биле турлагга хал кел-ген, ийи дүргөзүн а-лаш, чүкк машиназын-га олурупкан, мажа-лайын сымартап чоруп-каныр. Машина-биле ымырты чөдөргө, ады-гылай дүшкөч, биче-ле болза кузөвчө үнө ха-лып кел чаккан. Кы-рынга олурган Опанай-биле Булгаков адыг-биле дааштаптар-га, адыг ок-калды бер-ген.

Каз-Хеминге «Тилде-ге» колхозунун Улуг-Ажыкта № 4 бригада-зынын турлагга оорлап киирп турган, чазылаан адыгын механизаторлар шак ыччаар олургенер. Чурута: Опанай биле Булгаков адыгын чанында.

А. КУЛАРОВ.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

БИЛИП АЛЫҢА

1962 чылдың сентябрь 23—25-те Красноярск хоорайга 1962 чыл-да акша-баран лотереязынын (үшүк үндүрүлгенини) талаш-биле ойнаашкынынын тираж болур.

14 разрядтарга 8400000 рубль тунагүт 4480000 ойнаашкынар таваржы, оон иштинде 56 «Мо-скович» болгаш «Запорожце» деп автомашиналар, 126 мотоциклдер, 168 пинпинлар, 2128 холо-дильниктер, фабрикага кылган 3136 хеистер, 2786 даарыныла машиналары, 616 доозуу соруу-рукчулары, 1820 радиолалар бол-гаш радиоприемниктер, 7826 хол-шактары, 6692 фотоаппараттар болгаш өскө-даа дыка хөй үнөйг

эт чүүлдер база айнааш-кынар бар. Лотереяны 30 көпөк ортекти биле-биле 1-ден 2500 рубль че-дир акша-баранын ойнап ап бо-лур.

Лотереяны билеттерин ажал-ага кассаларында, кинотеатра-лар, клубтарда, магазиндерде, харылаачыны бугурулгелеринде, «Союз-печатник» киосклеринде, аялпортун болгаш автовок-залдарында кассаларында салып ап болур.

Хамааталар, лотерея билете-рин салып алыры утпалар!

АЖАЛГА КАССАЛАРЫНЫҢ ЭРГЕЛЕЛИ.

КУЛЬТУРА БОЛГаш ДЫШТАНЫЛГА ПАРЫГЫНЫН НОГААН ТЕАТРЫНГА бөгүн сентябрь 16-да Моол Арат Республикаың Усбунур аймааның артистериниң

УЛУГ КОНЦЕРТИ болур. Концерттин эгелери: хүндүскүнү 1 шакта, келжөккүнү 6 шак-та. Билетти эртеңгиди 10 шактан эгелеп культура болгаш дышта-нылга парыгында саттар.

ДИРЕКЦИЯ.

КИНОТЕАТРАЛГА СЕНТАБРЬ 16-ДА

«НАЙРАЛ»: Уругларга программа 9.50 шакта. «Барабанның хан» 11.15, 14.40, 3.40, 6.20, 8.05 шактарда. «Носмосту штурмнарны ургүчүлүп турар», «Хойнгинерин дузалачылары», «Барабанның хан» 9.50 шакта.

«КАА-ХЕМ»: Уругларга программа 10 шакта. «Олекас Довбуш» 11.15, 3.15 шактарда. «Мартин булуттарда» 5.15, 7.15 шактарда. «Носмосту штурмнарны ургүчүлүп турар», «Мартин булуттарда» 9.15 шакта.

«ЕНИСЕЙ»: Уругларга программа 10.30. «Немзэки чөмө кел дээн» 12.30 шакта. «Чазын» 2.30, 4.30 шактарда. «Аас-нежи-биле ужуражыл-га» 8.30 шакта.

«ВОСТОК»: «Эмираттын буурап дүшкени» 11.15, 1.15 шактарда. «Ай-лаң куштар ырлап турда» 3.15, 7.15 шактарда. «Неман кырында чырын» 5.15, 9.15 шактарда.

ЧАЛГЫ КИНОТЕАТРА: «Ночубей» 10.30 шакта. «Чыварлыг черде» 3.5, 7, 9 шактарда.

СЕНТАБРЬ 17-ДЕ

«НАЙРАЛ»: «Ийи дайынчы» 10, 2.15 шактарда. «Доктаар черме-орук» 11.50, 4.10, 6, 7.50, 9.15 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Барабанның хан» (делгем экраныг) 11.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: «Огул» 2.30 шакта. «Мартин булуттарда» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

«ВОСТОК»: «Немзэки чөмө чалаан», «Бөмбүн болгаш шөл» 3.15, 7.15, 9.15 шактарда.

РЕСПУБЛИКАНЫН КИНОЭКРАНЫНЫҢ

ЧЕДИ АЗЫРАКЧЫ деп кинону көрүнер.

РЕДАКЦИЈАНЫН: Кызыл, Шетиникин-Көвөргөч курамын бажың № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 24-63, редакторун ораалчызын 35-24, прочтыва килизини 23—54, харыскагалыг секретарынын болгаш харыскагалыг дежурныйын 23-35, кезе ажал-агый килизини 25-38, партийни амырал болгаш культура амырал килизини 37-13, иштиги информат килизини 20-60, чагаа болгаш совет тургузгү килизини 21-27, үлгүлү болгаш транспорт килизини 22-64, бухгалтериянын 31-75, корректорларын 21-47, Солун келбей барганга 32-75 телефонно долаар.